

Kristlus ja meditsiin

Katrin Luhamets – Eesti Kristlike Arstide Ühing

Moodne maailm rõhutab oma mitmekesisust ning maailmavaadete paljusust peetakse suureks väärtuseks. Asjade suhtelisusest lähtuv valikuvabadus rebib meid aga lahti tavapäraest eetilistest pidepunktidest, isegi inimsust saab tõlgendada üsna erinevalt. Kristlus kujundab eelkõige hoiakuid ja hinnanguid ning arstitöös avaldavad need olulist mõju kogu ravi- ja paranemisprotsessile. Alljärgnevalt puudutan mõnda neist.

Hea meditsiinipraktika aluseks on tõekspidamine, et elu on püha ja see iseenesest on väärt kaitsmist. Küllap on see teadmine sügaval hinges igapähele, kes on tundnud kutsumust arstitööks. Jumal on loonud inimesed oma näo järgi ning kinnitanud oma poega ohvriks andes inimelu hindamatut väärtust. See suunab ka meid kaasinimeses nägema kui kedagi Jumalale äärmiselt kallist. Elu väärtust ei tule millegagi välja teenida ega seda eluaja jooksul ühiskonnale tõestada, vaid inimelu on juba algusest peale hindamatu. Paljudele kingib Jumal elu jooksul ka tervist, aga see on juba n-ö pealekauba ning sellega inimelu hinda tõsta enam ei õnnestu. Kahtlemata mõjutab see ka suhtumist patsienti: haletsuse asemel on lugupidamine, iseenesestmõistetavuse asemel imestamine, teenindamise asemel teenimine.

Seesama teiste teenimise soov innustab otsima järjest paremaid ravivõimalusi. Uute teadmiste ja avastusteni jõutakse kildhaaval. Tundub, nagu ei saagi rikutud inimkonnale avaldada looduse ja universumi saladusi liiga järsku, sest inimesed ei pruugi neid osata vastutusrikkalt kasutada. Keegi võib avastada tuumaenergia, aga

Autor: Kristjan Luhamets

siis teeb teine vend sellest pommi. Meditsiinitehnoloogia abil saab küll järjest rohkem inimesi elus hoida, aga nii tuleb arstil hakata ka otsustama, kes on väärt, et elada, kes mitte. Võib tunduda, et leevendades raviga kaebusi, „ennetades“ sünnieelse diagnostikaga puuetega laste sündi või lükates aparatuuri abil edasi surmahetke, saavutab inimene võimu looduse üle, kuid sageli kujuneb see progress ühtede inimeste võimuks teiste üle. Selle tõsiasja teadvustamine asetab arstile erilise vastutuse.

Viimase kahe tuhande aasta jooksul oleme olnud meditsiini erakordse arengu tunnistajaiks. Kui Jeesus oleks tänasel päeval inimesena meie seas, siis soovitaks ta ehk mõnelegi abiotsijale oma hädaga hoopis arsti poole pöörduda. Oma jüngreid julgustades ütles Jeesus neile, et temasse uskujad võivad teha neidsamu tegusid, mida temagi, ja veel suuremaidki (Jh 14:12). Jumal tahab hoolitseda oma laste eest nende vajadustele vastates ja tema hoolitsus teostub sageli teiste inimeste kaudu. Jumal ilmutab teadmisi, laseb avastada

juba loomisest alates eksisteerinud seaduspärasusi, et inimene võiks Looja moodi loominguliselt neid uute lahendustena rakendada. Me võime tänapäeval olla korduvalt tunnistajaks, kus kärbuv süda elustatakse, udune nägemine muudetakse selgeks või eluohtlik nakkus tehakse ohutuks. Kas need pole kogu meie teadmistest hoolimata ühed suured imed, mille üle isegi kõige asjatundlikum arst imestab, kuidas see olukord nüüd ikkagi niimoodi eluga lõppes?

Inimene tuleb arsti juurde enamasti põhjusel, et häda lihtsalt sunnib. Ta igatseb pääsemist valust ja vaevast. Nii mõnigi kord võibki olla arst päästja rollis ja inimest kaebustest vabastada. Veel sagedamini vajaks parandamist aga haigetsaanud hing, purunenud lähisuhted või lausa kogu patsiendi elukeskkond. Vahel ei saa inimene isegi aru, et tema kehaliste kaebuste põhjus peitub hoopis mujal kui tema materiaalses ihus. Kui Jeesus oma maapealse elu ajal jalutuid käijaks ja pimedaid nägijaks tegi, tervendas ta neid ka seesmiselt. Inimene võib igatseda põlvevalust vabanemist, aga veel suuremaks probleemiks võib olla põlvevalust tingitud piirangutest väljakasvanud kibestumine. Ärevusest tingitud unetuse ravi ei peaks olema mitte niivõrd ärevuse mahasurumine, vaid hingerahu taastamine. Jõudu paranemiseks peaks andma soov elada, mitte hirm surra. Jeesus ütles inimesi tervendades vahel vaid, et sinu patud on sulle andeks antud. Nii põhjalikku „remonditööd“ saab inimeses teha vaid Jumal ise. Ja sellist tervendamist vajab iga inimene.

katrin.luhamets@mail.ee